

Näringsdepartementet  
Enheten för it-politik  
103 33 Stockholm

[n.registrator@regeringskansliet.se](mailto:n.registrator@regeringskansliet.se)

N2015/2228/ITP

## Remissyttrande PM "Billigare utbyggnad av bredbandsnät"

Svensk Energi har genom remiss 2015 03-06 beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande vill framföra följande synpunkter.

Svensk Energi är en branschorganisation för elproducenter, elhandlare och elnätsföretag. I detta yttrande företräder vi i första hand de medlemmar som bedriver elnätsverksamhet.

### Sammanfattning

- Svensk Energi anser att det är bra med tydliga spelregler som underlättar kostnadseffektiv utbyggnad av infrastruktur och ser därför positivt på att flera olika aktörer som tillhandahåller samhällsviktig infrastruktur kan samordna sina projekt och därmed fördela kostnaderna.
- Svensk Energi anser att PM inte på ett tillfredsställande sätt beskriver konsekvenserna av förslagen. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att vissa förslag går längre än Utbyggnadsdirektivets miniminivå och ett grundläggande krav är att konsekvenserna av sådana avvikelser måste analyseras och redovisas.
- Svensk Energi anser att det måste vara upp till nätinnehavaren att bedöma om ledigt utrymme i befintlig infrastruktur behövs för den egna framtida verksamheten eller kan användas av bredbandsutbyggaren. Denna utgångspunkt måste tillgodoses i det fortsatta lagstiftningsarbetet.
- Svensk Energi anser att det är svårt att avgöra vad förslagen innebär då utredningen inte redovisar en utförlig konsekvensanalys. Det gäller exempelvis förslaget att nätinnehavaren ska söka de tillstånd som erfordras för att bredbandsaktören ska få tillträde till infrastrukturen. Det gäller även omfattningen av den information som nätinnehavaren ska lämna till den föreslagna informationspunkten och till den bredbandsutbyggare som är intresserad av att få tillträde till befintlig infrastruktur.
- Ett annat område som enligt Svensk Energi måste förtydligas är vem som ansvarar för bredbandsinfrastrukturen när nätinnehavaren avvecklar eller river delar av sin infrastruktur.



Svensk Energi

101 53 Stockholm  
Besöksadress  
Olof Palmes gata 31

Tel 08-677 25 00  
Fax 08-677 25 06  
Org.nr 802000-7590

Säte Stockholm  
kontaktaoss@  
svenskenergi.se  
www.svenskenergi.se

2015-06-11

014/2015

- Svensk Energi anser att det svenska lagförslaget går betydligt längre än vad som avses i EU-direktivet med kravet på att nätinnehavaren ska söka ledningsrätt åt bredbandsutbyggaren. Vi anser att det är orimligt att nätinnehavaren ska agera som mellanhand mellan bredbandsutbyggaren och fastighetsägaren. Nätinnehavaren kan ge tillträde till befintlig infrastruktur medan det måste ligga på bredbandsutbyggaren själv att träffa överenskommelser med fastighetsägarna om infrastruktur på deras mark eller om så behövs ta initiativ till och söka ledningsrätt för egen del. Vi konstaterar dessutom att effektivitetsskäl talar för att det är bredbandsutbyggaren själv som svarar för kontakterna med berörda fastighetsägare.
- Svensk Energi anser att nätinnehavaren måste få full kostnadstäckning för bredbandsutbyggarens tillträde till infrastrukturen samt eventuell fördyrad framtida drift och underhåll av anläggningar. Detta för att förhindra att kostnaderna förs vidare till kundkollektivet i form av fördyrade elnätsavgifter. Det är inte rimligt att kunder som nyttjar en befintlig infrastruktur för distribution av energi får stå för kostnaderna för utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen. För det fall full kostnadstäckning inte kan säkerställas, utgår Svensk Energi från att sådana kostnader får tas ut inom ramen för den intäktsreglering som gäller för elnätsverksamhet.
- Svensk Energi anser också att det måste klarställas hur ersättningen ska utformas innan föreslagna förändringar träder ikraft, så att tvister inte uppstår varje gång bredbandsutbyggaren begär tillträde till infrastruktur.
- Svensk Energi anser att det måste finnas möjlighet att neka tillträde till den bredbandsaktör som uppenbarligen missköter sig, så att driftsäkerheten i befintliga nät tillförsäkras och upprätthållas.
- Svensk Energi ifrågasätter lämpligheten ur ett säkerhetsskyddsperspektiv (rikets säkerhet) att i en nationell "central informationspunkt" samla "grundläggande information" om landets elnätsinfrastruktur.
- Svensk Energi ifrågasätter vidare behovet av en "central informationspunkt" där nätägarna redovisar viss grundläggande information om sin befintliga infrastruktur. Det har i PM inte redovisats tillräckliga motiv för att i detta avseende gå utöver direktivets miniminivå. Detta förslag bedöms dessutom motverka syftet att gynna en bredbandsutbyggnad.
- Svensk Energi anser att det är viktigt att en tvistlösning präglas av neutralitet samt att den tvistlösande myndigheten besitter eller i vart fall har tillgång till erforderlig kompetens i de tekniska och ekonomiska frågor som kan aktualiseras. Vi anser därför att det inte är lämpligt att PTS ensamt svarar för tvistlösningen, utan förordar en annan lösning. För det fall PTS ändå föreslås som tvistlösare är det nödvändigt att införa ett krav på att PTS måste samråda med för tvisten relevanta expertmyndigheter.

### **Inledande synpunkter**

Svensk Energi anser att det är bra med tydliga spelregler som underlättar kostnadseffektiv utbyggnad av infrastruktur och ser positivt på att flera olika aktörer som tillhandahåller samhällsviktig infrastruktur kan samordna sina projekt och därmed fördela kostnaderna. Svensk Energi har således stor förståelse för det bakomliggande syftet med PM. Vi anser dock att utformningen av flera av de aktuella förslagen i PM är problematiska och bedömer att de kan leda till icke önskade konsekvenser för berörda medlemsföretag. Denna bedömning gör vi trots att PM inte på ett tillfredsställande sätt beskriver kon-

2015-06-11

014/2015

sekvenserna av förslagen. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att vissa förslag går längre än Utbyggnadsdirektivets miniminivå och ett grundläggande krav är att konsekvenserna av sådana avvikelser måste analyseras och redovisas.

Det är vidare viktigt att vid implementeringen uppmärksamma vissa uttalanden i direktivets preamble. Exempelvis andra meningen i **skäl (24)** där det anges: *"I de fall då bygg- och anläggningsprojekt inte finansieras med offentliga medel bör detta direktiv inte påverka aktörernas möjligheter att ingå överenskommelser om samordning av bygg- och anläggningsprojekt i enlighet med sina egna investeringsplaner och affärsplaner och vid den tidpunkt de väljer."*

Vidare vill vi i detta sammanhang peka på **skäl (39)**, som anger följande viktiga utgångspunkter: *"Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet rätten till personlig integritet och skyddet av affärshemligheter, näringsfriheten, äganderätten och rätten till ett effektivt rättsmedel. Medlemsstaterna ska tillämpa detta direktiv i enlighet med dessa rättigheter och principer."*

## Detaljerade synpunkter

### Kap 6 – Tillträde till fysisk infrastruktur

#### Tillgång till ledigt utrymme

Syftet med den generella föreslagna skyldigheten att ge tillträde till fysisk infrastruktur är att främja billigare utbyggnad av bredbandsnät. Svensk Energi ställer sig tveksam till om enskilda bredbandsaktörers kostnadsbild för att bygga ut och bedriva sin verksamhet kan anses utgöra ett sådant allmänt intresse som, under vissa förutsättningar, skulle kunna motivera det ingripande intrång i egendomsskyddet och de rådighetsinskränkningar som nu aktuellt förslag innehåller.

Vid planering och byggnation av infrastruktur tar nätinnehavaren idag hänsyn till kommande utbyggnadsbehov i områdena. Därför kan det finnas idag outnyttjat utrymme i viss infrastruktur, men infrastrukturen är dimensionerad för att täcka nätinnehavarens framtida behov av utrymme för sin verksamhet. Tillgänglig kapacitet i nätet är oftast av strategisk karaktär och är viktig för att nätinnehavaren ska kunna bygga ut sina nät samhällsekonomiskt. Det är därför ett orimligt krav att det måste finnas konkreta planer för användning av infrastrukturen som är närliggande i tiden, för att nätinnehavaren ska kunna neka tillträde.

Svensk Energi anser mot denna bakgrund att det bör vara upp till nätinnehavaren att bedöma om tillgängligt utrymme i infrastrukturen behövs för den framtida verksamheten eller kan användas av bredbandsutbyggaren. Därför är det viktigt att i det fortsatta lagstiftningsarbetet säkerställa att nätägarens behov väger tungt vid den rimlighetsavvägning som ska göras då tillträde begärs.

#### Tillhandahålla tillstånd

Nätinnehavaren har idag i regel avtalsservitut eller ledningsrätt för sina ledningar. Fastighetsägaren har fått ekonomisk kompensation för det intrång som skett på fastigheten. Nätinnehavarens rättigheter innefattar som regel

2015-06-11

014/2015

inte någon rätt gentemot fastighetsägaren att låta en tredje part få tillträde till infrastrukturen.

Enligt PM ska det åligga nätinnehavaren att försöka komma överens med fastighetsägaren eller använda eventuella andra rättsliga medel som kan stå till buds, såsom ledningsrätt, för att bereda bredbandsutbyggaren tillträde till fastigheterna. Detta skulle komma att få stora konsekvenser för nätinnehavaren både avseende administration och kostnader. Det skulle också bli en belastning för nätinnehavarens viktiga relation till fastighetsägaren. Att nå överenskommelser med fastighetsägare är en tidskrävande process och det finns idag inte de resurser som krävs för att bistå bredbandsutbyggaren med detta.

Att söka ledningsrätt är en kostsam process och därför väljer nätföretagen oftast avtal i form av servitut med markägare. Ledningsrättsupplåtelser är därför sällan förekommande för elledningar i det s.k. lokalnätet. Om andrahandstillträde ska vara möjligt kan detta medföra att nätinnehavaren tvingas söka ledningsrätt för alla framtida ledningar. Detta kommer att försvåra, försena och fördyra utbyggnaden av ny nätinфраstruktur.

Nätföretagen har s.k. markavtal med många kommuner, som reglerar upplåtelse av allmän platsmark för ledningar. Dessa avtal möjliggör en smidig tillståndshantering som underlättar för båda parter. De föreslagna reglerna rubbar fullständigt förutsättningarna för befintliga avtal och riskerar att omöjliggöra att träffa nya sådana avtal.

Med den långtgående tolkning av den föreslagna lagtexten i 2 kap 1 §, som redovisas på sidan 43 tredje stycket i PM anser Svensk Energi att lagförslaget går betydligt längre än vad som följer av artikel 3 punkt 2 i direktivet. Med den föreslagna innebörden av den svenska lagtexten, att nätinnehavaren ska åläggas att söka ledningsrätt, läggs en alltså alldeles för stor börda på nätinnehavaren. En börda som utgör ett väsentligt intrång i nätinnehavarens näringsverksamhet och som därtill inte står i proportion till eller ens främjar det syfte den aktuella regleringen föreslås ha. Svensk Energi ifrågasätter därför starkt om det under angivna omständigheter ens är tillåtet att införa ett offentlighetsrättsligt tvång för en enskild att utföra arbete för annan enskilds räkning på det sätt som föreslås.

I de fall det inte finns ledningsrätt för den befintliga ledningen och markägaren motsätter sig tillträde för bredbandsutbyggaren är den rimliga lösningen att bredbandsutbyggaren själv ansöker om ledningsrätt för sin ledning. Det finns ingen tid eller annan fördel att vinna på att nätinnehavaren ska tvingas ansöka om en obehövlig ledningsrätt för sin egen ledning för att på så vis ordna en rättighet åt bredbandsutbyggaren. I PM bortses helt från den möjlighet som bredbandsutbyggaren alltid har enligt ledningsrättslagen att själv söka ledningsrätt. Detta krav är inte rimligt och står inte heller i proportion till det aktuella syftet som regleringen ska ha.

Även om ledningsrätt finns för nätinnehavarens ledning men utan rätt till andrahandsupplåtelse, så anser Svensk Energi att det är alltför långtgående att ålägga nätinnehavaren att ansöka om en ny ledningsförrättning för att komplettera ledningsrätten med rätt till andrahandsupplåtelse. Detta krav är inte rimligt och står inte heller i proportion till det aktuella syftet som regleringen ska ha. Möjligheten bör istället utredas att ändra i ledningsrättslagen så att bredbandsutbyggaren i de fall nätinnehavaren medgett tillträde till sina anläggningar ges möjlighet att initiera en förrättning enligt lednings-

2015-06-11

014/2015

rättslagen för att komplettera den befintliga ledningsrätten med en rätt till andrahandsupplåtelse.

Det är vanligt att nätföretagens rättigheter för luftledningar är förbundna med villkoret att om ledningen tas ur bruk måste ledningen tas bort och rättighetsbelastningen upphöra. Detta bl.a. för att undvika att annan verksamhet i området hindras. Om nätägaren tvingas ta bort sin egen infrastruktur så är det inte rimligt att det finns ett fortsatt ansvar för markupplåtelsen för bredbandsutbyggarens infrastruktur. Det föreslagna kravet på nätinnehavaren att även utföra tillståndssäkrande åtgärder för en annan enskilds räkning, väcker också ett antal frågor om ansvarsförhållandet dem emellan för det fall nätinnehavarens åtgärder inte visar sig uppfylla det aktuella syftet. Denna problemställning berörs överhuvudtaget inte i promemorian. Här behöver en ordentlig analys göras.

**Sammanfattningsvis** anser Svensk Energi att det är orimligt att nätinnehavaren ska agera som en mellanhand mellan bredbandsutbyggaren och fastighetsägaren. Nätinnehavaren kan ge tillträde till befintlig infrastruktur medan det måste ligga på bredbandsutbyggaren själv att träffa överenskommelser med fastighetsägarna om infrastruktur på deras mark eller om så behövs ta initiativ till ledningsrätt. Dessutom anser vi att effektivitetsskäl talar för att det är bredbandsutbyggaren själv som ska svara för kontakterna med berörda fastighetsägare.

### **Ersättning**

Svensk Energi ifrågasätter om bredbandsutbyggarnas kostnadsbild kan anses utgöra ett sådant allmän intresse som under vissa förutsättningar kan motivera ingripande såsom intrång i egendomsskyddet och rådighetsinskränkningar avseende enskilds egendom. Skulle ändå så vara fallet är det väsentligt och avgörande att nätinnehavaren kompenseras fullt ut för intrånget m.m. och att nätinnehavaren verkligen erhåller marknadsmässig ersättning. Det får inte komma i fråga att nätinnehavarens kunder subventionerar bredbandsutbyggnaden.

- Svensk Energi anser att det bör tydliggöras vad som avses med marknadsmässig ersättning. Ersättning måste motsvara de verkliga kostnaderna som uppstår vid tillträdet till befintlig infrastruktur och eventuella fördyringar av kommande drift och underhåll på nätinnehavarens anläggning. Nätinnehavaren måste ha möjlighet att täcka sina kostnader och beakta tillträdets inverkan på affärsplaner och investeringar. Om inte nätinnehavaren får kostnadstäckning från bredbandsutbyggaren kommer det medföra att kostnaderna förs vidare till kunderna i form av fördyrade nätavgifter. Det är inte rimligt att kunder som nyttjar en befintlig infrastruktur får stå för kostnaderna för utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen. En rättvis och rimlig ersättning motsvarar därmed full kostnadstäckning för investeringen och eventuellt fördyrad drift och underhåll av anläggningen. Bredbandsutbyggaren måste också stå för sina kostnader i händelse av ombyggnad eller avveckling av nätinnehavarens infrastruktur. För det fall full kostnadstäckning inte kan säkerställas, utgår Svensk Energi från att sådana kostnader får tas ut inom ramen för den intäktsreglering som gäller för elnätsverksamhet.

2015-06-11

014/2015

Svensk Energi anser att det är viktigt att frågan om hur ersättningen ska utformas är klarställd innan föreslagna förändringar träder i kraft, så att tvister inte uppstår varje gång bredbandsutbyggaren begär tillträde till befintlig infrastruktur.

Erfarenheter från våra medlemsföretag visar tydligt att underhållsarbete försvåras då flera aktörer ska involveras. Det finns även en förhöjd skaderisk då exempelvis de egna ledningarna ska grävas fram för felavhjälpning eller underhåll. Det är viktigt att ersättningsfrågan regleras i avtal mellan aktörerna och medlemsföretagen tillämpar idag standardavtal från EBR (Elbyggnadsrationalisering), som Svensk Energi utarbetat.

### **Nätinnehavarens svar på begäran**

Det är viktigt att det blir tydligt vilka uppgifter som ska redovisas i nätägarens svar på begäran.

Enligt PM (sidan 58) ska uppgifterna vara av den arten att bredbandsutbyggaren skulle kunna göra en fullständig begäran utifrån dem. Medlemsföretagens erfarenhet från att ansluta vindkraft är att aktörerna undersöker många platser och med olika utformning. Det ger snabbt en stor arbetsbelastning för nätinnehavaren om detaljerade analyser ska göras för många olika anslutningspunkter och med olika förutsättningar. Nätinnehavaren bör därför få kostnadstäckning för den arbetsinsats som görs vid framtagningen av det skriftliga svaret till bredbandsutbyggaren.

Om nätinnehavaren ska lämna besked om tillträde senast två månader från det att en fullständig begäran mottagits kan beskedet inte inkludera tillstånd och avtal med markägare om tillträde eftersom det arbetet tar längre tid.

### **Kap 7 – Samordning av bygg- och anläggningsprojekt**

För att ny infrastruktur ska kunna byggas så kostnadseffektivt som möjligt strävar våra medlemsföretag efter att i största möjliga omfattning verka för att nya ledningar samförläggs. Då samförläggning inte sker beror det oftast på att projekten har olika tidsplaner. Det är inte försvarbart att senarelägga utbyggnadsplaner för att invänta en eventuell aktör som vill samförlägga ledningar. Att invänta andra aktörer för att samförlägga infrastruktur kan leda till att projekten försenas. Detta kan påverka andra projekt som är viktiga för samhällets utveckling, exempelvis att ansluta vindkraftverk.

Svensk Energi anser därför att det är bra att helt privat finansierade projekt inte får tvingande bestämmelser att samordna bygg- och anläggningsprojekt utan att det kan ske på frivillig bas.

### **Kap 8 - Information och öppenhet**

Svensk Energi anser att det är bra om den framtida informationspunkten blir en vidareutveckling av Post- och telestyrelsens (PTS) webbtjänst "Ledningskollen". Systemet med "Ledningskollen" där aktörer får begära ut data från PTS fungerar bra och medlemsföretagen tillhandahåller redan idag uppgifter om sin infrastruktur till denna myndighet.

Informationen i den framtida informationspunkten bör av säkerhetsskäl (riks säkerhet) inte vara allmänt tillgänglig och inte heller presentera infrastrukturen på detaljnivå. Uppgifter om infrastrukturens mer exakta sträckning bör lämnas ut först efter att bredbandsutbyggaren gjort en skriftlig begäran hos nätinnehavaren.

2015-06-11

014/2015

Svensk Energi ifrågasätter vidare behovet av en "central informationspunkt" där nätägarna redovisar viss grundläggande information om sin befintliga infrastruktur. Det har i PM inte redovisats tillräckliga motiv för att i detta avseende gå utöver direktivets miniminivå. Förslaget bygger på antagandet att frivillighet skulle leda till att informationspunkten inte skulle kunna fylla sin avsedda funktion. Vi anser att den funktion som behövs för att gynna en bredbandsutbyggnad redan finns genom Ledningskollen, som utgör en snabb ingång för aktuella aktörer. Vi anser dessutom att den administrativa bördan initialt och för att hålla systemet uppdaterat snarare är kontraproduktiv. Det är bättre att nätägarna får använda sina resurser i de fall där det finns ett konkret behov av information. Det kan också konstateras att den information som föreslås bli "obligatoriskt" i ett senare skede, beträffande nedgrävda kablar, ändå måste kompletteras med information om eventuella tomrör som skulle kunna nyttjas. Vi kan också konstatera att den föreslagna skyldigheten kan innebära att små och medelstora nätföretag tvingas anställa ytterligare personal för detta ändamål.

Enligt utredningen ska nätinnehavaren vara skyldig att göra minimiinformation tillgänglig via informationspunkten om bygg- och anläggningsprojekt för vilka tillstånd beviljats, tillstånd har sökts eller för vilka tillstånd förväntas sökas inom sex månader. Informationen ska också uppdateras inom två veckor från att en förändring inträffat. Idag föregås tillståndsprocessen av samråd med berörda parter som kan resultera i att alternativa ledningssträckningar utarbetas ända fram till dagarna innan tillståndsansökan lämnas in till myndigheten. Därmed kan det i många fall vara omöjligt för nätinnehavaren att lämna korrekt information om vilka tillstånd som kommer att sökas inom ett geografiskt område.

Om informationen som ska lämnas till den framtida informationspunkten ska vara mer omfattande än den som lämnas in idag, via "Ledningskollen", så behöver nätinnehavaren få ersättning för de administrativa kostnader som uppkommer för merarbetet. Förslaget i promemorian saknar utredning om detta.

### **Kap 9 – Tillstånd för utbyggnad av bredbandsnät**

Att söka tillstånd är idag en mycket tidskrävande process. Om ansökningar om ledningsrätter kopplat till bredbandsutbyggnad ska behandlas på 4 månader innebär det att dessa projekt måste få en förtur hos Lantmäterimyndigheten. Om inte myndigheten tillsätter mer personal kan det medföra att tillståndsprocessen för andra projekt, såsom ledningar till nya vindkraftsanläggningar, kommer ta ännu längre tid. En tidsgräns på 4 månader för ledningsrätt för projekt som rör utbyggnad av bredbandsprojekt kan därmed få negativa konsekvenser för utbyggnad av övrig nätinфраstruktur. Svensk Energi anser att det är en märklig ordning att bredbandsutbyggnad på detta sätt ska anses angelägnare än försörjningen med el, gas och värme.

### **Kap 11 – Tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader**

Svensk Energi anser att det måste klargöras vilka konsekvenser det får om bredbandsutbyggaren ska ha tillträde till nätinnehavarens infrastruktur, exempelvis för att undersöka infrastrukturen på plats. Det är viktigt att uppmärksamma att anläggningsägaren har ett strikt ansvar enligt ellagen.

Nätinnehavaren har idag samordningsansvar för sina anläggningar enligt arbetsmiljölagstiftningen. Det är därför viktigt att uppmärksamma och reglera då tillträde till anläggning ska hanteras. Tillträde till byggnader innebär bland

2015-06-11

014/2015

annat hantering av skalskydd, brandskydd, arbetsplatsamordning, utbildning mm. Idag krävs bland annat ESA-utbildning (energibranschens säkerhetsanvisningar) för att få tillträda anläggningarna, vilket också måste kunna gälla som villkor för att av bredbandsutbyggaren anlita personal ska kunna få tillträde.

### **Kap 12 - Tvistlösning**

Svensk Energi anser att det är viktigt att en tvistlösning präglas av neutralitet samt att den tvistlösande myndigheten besitter eller i vart fall har tillgång till erforderlig kompetens i de tekniska och ekonomiska frågor som med säkerhet kommer att aktualiseras i en tvist rörande tillträde eller samordning. När det gäller elnätsverksamhet anser vi att det vid en tvistlösning kan behöva tillföras kompetens och erfarenhet från olika myndigheter verksamma inom elsektorn.

Enligt förslaget i PM ska PTS utgöra den tvistlösande myndigheten och dess beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Svensk Energi kan konstatera att PTS enligt sitt nuvarande uppdrag ska främja alla delar av bredbandsutbyggnaden i landet, inkluderande att vidta åtgärder för att underlätta bredbandsutbyggnad. Mot denna bakgrund anser Svensk Energi att det inte är lämpligt att PTS ensamt ska lösa tvister mellan bredbandsutbyggare och nätinnehavare. Vi anser att regeringen bör överväga en annan lösning som kan tillgodose de olika typerna av nätinnehavares intresse av en tvistlösande funktion som uppfyller kraven på neutralitet och rättssäkerhet samt har tillgång till erforderliga kompetenser.

Om regeringen går vidare med förslaget att PTS ska utgöra tvistlösningsmyndighet, är det enligt Svensk Energi nödvändigt att föreskriva en skyldighet för PTS att samråda med expertmyndighet eller expertmyndigheter, beroende av den aktuella tvistens partsställning och typen av frågor som ska behandlas.

### **Övriga synpunkter**

Svensk Energi anser att det måste finnas en möjlighet att neka tillträde för en bredbandsutbyggare som uppenbarligen missköter sig. Vi anser att detta är en risk kopplad till driftsäkerheten i nätet, som måste anses utgöra en omständighet där det inte är rimligt att begära om tillträde medges.

Stockholm som ovan

SVENSK ENERGI



Pernilla Winnhed  
Verkställande direktör



Lennart Sandebjer